

VELEŇÁČEK 12

Zpravodaj Kulturně – historického spolku Malá Veleň Ročník XVIII. (XII. KHS) * 15. září 2019

VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE MALÁ VELEŇ
se bude konat dne **18. 9. 2019 (středa)** od 18 hod. v kulturním domě v Jedlce.

Otto Krombholz, řezník a uzenář v Malé Veleň

Do roku 1945 bývalo řeznictví v Malé Veleň u zastávky. Stávalo v prostoru dnešní louky za vývěsní tabulí, naproti bývalé restauraci u železniční zastávky. Do poschodí se chodávalo po venkovním schodišti. V tomto místě stával i pivovar – hrázděná budova vlevo.

Majitelem řeznictví byl Otto Krombholz. Na snímku je s dítětem na rameni, dnes 85letým Franzem Krombholzem.

Budova je již dávno zbouraná, stejně jako pivovar. Na snímku vpravo vidíme část dnešního domu č. 35 u řeky. Při pozorné prohlídce zdiva, vlevo od cyklostezky, najdeme pozůstatky základů tohoto řeznictví. Čelní strana budovy řeznictví sloužila také jako reklamní plocha pro kino v Děčíně. Nabídky filmů byly v češtině i němčině.

Zákaz kotlů 1. a 2. třídy na uhlí v září 2022 – Kotlíková dotace, třetí vlna

Do září 2022 musí majitelé domů vyměnit staré neekologické kotle (1. a 2. emisní třídy) za nový kotel. K tomu je možné využít podpory třetí vlny kotlíkové dotace v tomto roce.

Podmínkou ale je, že majitel domu si musí pořídit buď kotel na biomasu (kusové dřevo nebo pelety), tepelné čerpadlo, nebo plynový kondenzační kotel. Dotaci již není možné žádat na kotle spalující uhlí, ani na kotle kombinované (na uhlí a biomasu).

Průmyslová revoluce v naší obci – druhá polovina 19. století (1850 – 1900)

V druhé polovině 19. století proběhla ve světě průmyslová revoluce. Mnozí si vzpomenu, že se o tom učili ve škole. Ale většinou si neuvědomujeme, že tato „průmyslová revoluce“ podstatně změnila i vzhled naší obce.

Obec v minulosti bývala křižovatkou vozových cest pro koňské a volské potahy. Z Benešova do Děčína vedla jen vozová cesta přes Jedlku přibližně po stejné trase, po které je vedena současná silnice. Další cesta vedla po levém břehu Ploučnice kolem mlýna na Ploučnici do Březin - přibližně v místech, kde je dnes postavená železniční trať. Další cesta pro povozy vedla z Jedlky kolem hřbitova na Ovesnou. Na Chlum se jezdilo kolem Hadího vrchu (nad Soutěskou) do kopce. Ve směru na Benešov ještě odbočovala doprava cesta do Heřmanova.

Bývalá cesta do Velké Veleně byla pro koňské povozy velmi strmá, protože vedla v místech, kde je v současné době chodník pro pěší od potoka vzhůru. Proto ji také velmi často vozy s těžkým nákladem objížděly z Malé Veleně směrem na Děčín až k potoku, který stéká z vrcholu Tambuš k elektrárně. U něj cesta odbočovala vzhůru k Hadímu vrchu a do Velké Veleně. Na odbočce u potoka bývala postavená kaplička. Cesta se tím sice značně prodloužila, ale stoupání bylo menší. Radní v obci proto rozhodli vybudovat kvalitní silnici, která by sice byla také delší, s několika prudkými protisměrnými zatáčkami, ale neměla by takové stoupání. Výstavba **silnice do Velké Veleně byla dokončena v roce 1867**. Do současnosti se její průběh nezměnil – jsou to zatáčky od Ploučnice k Velké Veleni.

Cesta z Děčína do Benešova zvýšenému provozu také přestávala stačit. Proto byla **v roce 1843 vybudována silnice Děčín – Benešov**, která slouží dodnes. Pouze úsek v Soutěských byl po roce 1945 napřímen, modernizován a rozšířen.

V roce **1843 vybuďoval továrník Pietschmann továrnu u Benešova**, známou jako Benar 05, nyní NIKOH.

V roce **1854 postavil Johan Münzberg továrnu v Jedlce** (bývalou Asmanku). K ní pak přistavěl dům pro dělníky a hospodu u továrny. **Eliščino údolí** pojmenoval podle své manželky Elizabeth (Elisental).

Uhlím se v obci začínalo topit v roce 1854. Původně se dováželo z dolů u Verneřic. **V naší obci se těžilo uhlí v letech 1856 – 1890**. Z některých uhelných štol vznikly později v roce **1933 vodovodní rezervoáry**. Od tohoto roku se datuje stáří vodovodu.

Výraznou změnou pro obec bylo **vybudování železnice Děčín – Varnsdorf v roce 1869**. Od roku **1872** pak bylo možné vlakem dojet **i do České Lípy**. Pro naši obec to znamenalo značné změny ve vzhledu obce - odstranění části skály za Soutěskou, kudy vede železnice a současně zrušení cesty do Březin. Také se muselo změnit koryto Ploučnice v prostoru u bývalé Doliny. Bylo nutné vyhloubit hluboký zářez pro železnici u zastávky v Malé Veleni, zbourat některé domy v areálu bývalého pivovaru a postavit náhradní, změnit polohu cest v okolí železnice. Navážením zeminy z výkopu vznikl u zastávky vyvýšený prostor, který později patřil k bývalé hospůdce a byl využíván jako zahradní restaurace.

Přes železnici byl v Malé Veleni vybudován most. Tehdy dřevěný, který často od kouřících lokomotiv zahořel a musel být opravován.

Původní dřevěný most přes Ploučnici z roku 1580 již nevyhovoval zvýšenému provozu, proto byl **v roce 1891 vybudován nový most železobetonový**.

Vzhledem k většímu počtu obyvatel v obci (přes 1.000 obyvatel ve 140 domech) se rozvíjela řemesla, obchod, zemědělství, zvyšoval se počet hospůdek, cestování, sport, atd.

V roce **1887** byla postavena **nová škola**.

PRODEJ MEDU OD VČELÍČEK Z MALÉ VELENĚ

Včelař Radka Froidová

Prodej na adrese: Jedlka č. p. 43

CENA: **150/kg**

Tel: 602 377 930

email: froidovi@seznam.cz

